

Kampdans med islam i frågor gällande nationell säkerhet och strukturella processer?

Maria Leppäkari
Åbo Akademi

Tuomas Martikainen & Marja Tiilikainen (toim.) 2013. *Islam, hallinta ja turvallisuus*. Turku, Eetos, 283 s.

Antologin *Islam, hallinta ja turvallisuus* ger läsaren en introduktion till dagsaktuella reflektioner kring islams många olika roller i det finländska samhället. Fritt översatt till svenska kunde rubriken lyda: islam, styre och säkerhet och det speglar innehållet i antologin. Bokens artiklar för in läsaren på en tankeresor där både begreppsval och resonemang härrör från en statsvetenskaplig referensram. Författarna till de elva artiklarna inbjuder och öppnar till reflektion i förhållande till olika tolkningshorisonter med hjälp av exempel som de knyter an till sina egna expertisområden. Syftet med artikelsamlingen är enkelt sagt, att informera och väcka tankar om förhållandet mellan den lokala muslimska befolkningen och statsmakten samt vädra åsikter om den offentliga debatten och myndigheternas agerande i frågor som berör islam i Finland.

För religionsvetaren kan rubriken förefalla sig en aning överraskande, då tänker jag närmast på finskans ord *hallinta*, som också kan översättas med "kontroll". Begreppet för ohjälpligen mina tankeassociationer till kampsporter och fribrottning, som visserligen ingenting har att göra med religionsvetenskap men, där man med hjälp av olika grepp tekniker (grappling) använder sina händer i syfte att låsa, hålla fast eller hindra sin motståndare från att röra sig. Utan

slag och sparkar försöker kampens båda parter då, genom att grabba tag i sin motpart, få den ena i position att ge upp motståndet och slutligen klappa i mattan för att tydligt markera att man gett upp matchen.

Jag betraktar två muskulösa män brottas om *Ultimate Fighting Championship* på tv:n. Deras grappling-tekniker får dem i mina ögon att se ut att dansa i matchringen. Det är trots allt inte fråga om någon danslek, utan det är på fullt allvar. Matchen handlar om kampen, svett, blod, att stå eller falla, om makt och god framtid med tryggad ekonomi, familj, kärlek, vänner och renommé. Samtidigt undrar jag i mitt stilla sinne om inte statsmakten, myndigheterna, offentligheten, tjänstemännen, akademikerna, ja, vi alla, brottas med tankar kring sanningar om islam?

Redaktörerna gör sig dock väl förtjänta av sina begreppsval, eftersom dessa förklaras ingående i det inledande kapitlet; hallinta (styre) förknippas till engelskans *governance* emedan *turvallisuus* (säkerhet) med verbet *turvallistaminen* hänvisar till engelskans *securisation*. Valet av perspektiven som boken introducerar är fräscht, här lyfter man nämligen fram religiösa aktörer som delaktiga i ett större samhällspolitiskt sammanhang i Finland. Perspektivet är välkommet och unikt, eftersom boken med utgångspunkt i den finländska kontexten är det första i sitt slag. Trots att boken koncentrerar sig på en avgränsad geografisk kontext och i sin tur behandlar avgränsade teman, innehåller artiklarna också bredare perspektiv i form av inblick i större globala sammanhang vilket är naturligt, eftersom det på sistone varit aktuellt med att söka vidga förståelsehorisonter när det gäller specifikt islams roll i både lokala och globala sammanhang vilket är en naturlig trend på grund av olika incidenter och andra praktiska orsaker, men också orsak till varför redaktörerna valt att lyfta fram och problematisera ordpar som *styre* och *säkerhet*.

Artikelförfattarna har bakgrund i olika vetenskapliga nischer men deras texter förs tematiskt samman mellan bokens pärmar. Suvi Keskinen och Johanna Konttori hänvisar i sina artiklar till kulturellt betingat beteende- och könsnormer; Toby Archer & Leena Malkki lyfter i sin artikel fram islamska terrorismen som en säkerhetsfråga västvärlden i förhållande till upplevd nationell enhet emedan Tiina Sotkasiira uppmärksammar teman som berör kulturell olikhet och Aini Linjakumpu problematiserar islams många dimensioner, speciellt hurdana typer av problem som kan uppstå då man från myndighetsperspektiv försöker bemöta "islam".

Då spänningar mellan det privata och det offentliga uppstår blir det komplicerat att i praktiken möta "de andra" eller "det annorlunda", menar många av skribenterna i antologin. I praktiska möten får då konflikt, meningsskiljaktigheter och förståelse förenklade förklaringar, vilket många gånger sker genom en mer eller mindre stereotypisk inställning om att den "islamska identiteten" är genomsyrande och följaktligen styr individens "alla" åsikter och förklarar "alla" beteenden. För att förebygga en förenkling av islam och fördomar som uppstår i förhållande till muslimer söker myndigheterna förespråka olika dialogprojekt på både lokal och nationell nivå, som Heikki Kerkkänen redogör för i sitt bidrag. Naturligtvis leder detta till en diskussion som fört med sig ökad uppmärksamhet i frågor som berör representanter för även andra religioner, vilket Tuomas Martikainen tar upp i sin artikel. Förändringar i samhället utmanar statmakt och

myndigheter till frågan om hur t.ex. en stat definierar sin roll. Med exempel från Storbritannien diskuterar Teemu Taira problematiken kring produktionen av offentliga tjänster och frågor om ansvar i det finländska välfärdssamhället. Temata som styre och säkerhet är inte enbart nationellt avgränsade, utan de har också en stark internationell prägel där de länder och de sociala och politisk-ekonomiska förhållandena varifrån migranterna kommer från har uppenbar betydelse i ett internationellt perspektiv. Abdalla Duh och Marja Tiilikainen belyser med varsitt exempel, ett från Kenya och ett från Somalia, hur arbetsinsatser och resonemang kring internationell antiterrorism direkt även kan påverka återuppbyggande av de lokala samhällena och biståndsarbete på gräsrotsnivå.

Pågår det en match eller kampdans med islam i vårt samhälle? Bokens artikelbidrag ger inte svar på just den frågan, men som läsare har den väckts hos mig. Häromdagen läste jag Juha Saarinen's artikel "The Finnish Foreign Fighter Contingent in Syria" publicerad i *CTC Sentinel* (vol. 7, nr 3:2014) som utges av Combating Terrorism Center vid det kända West Point. I artikeln lyfter Saarinen fram ett ytterligare perspektiv, ett som inte direkt diskuterats i boken men som i mitt tycke relaterar till ämnet, nämligen den form av samhällsaktivism som uppstår då finländska migranter väljer att praktiskt engagera sig i lokala och globala frågor genom att packa sin väska och resa iväg som frivilliga jihadister. Precis där sitter Saarinen's text mitt i prick; som tummen på en knapp. När knappen avtrycks sker en kedjereaktion i mig som lösgör en rad känsliga, obekväma och kanske rentav politiskt okorrekta frågor. Frågorna finns under ytan; när jag läser boken känner jag vittringen av dem.